

Csipkeszegély - ún. reticella-csipke, geometrikus motívumokkal

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	52.3419.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD ELEJE
Készítés helye:	Velence
Anyag:	lenfonal
Technika:	varrott csipke
Méretek:	hosszúság: 104 cm szélesség: 16,5 cm

Varrott, ún. reticella, a huroköltéses mintát, pálca átcsavarással és velencei pikó köti össze, anyaga len.

A reticella-csipke az itáliai reneszánsz varrott csipke legkorábbi változata. Eredetére nézve többféle nézet ismert. Egyesek szerint Velencéből származik, melyet "reticella" néven először Cesare Vecellio 1592-ben Velencében nyomtatott mintakönyve említ. Mások Dalmáciából származtatják a varrott csipke technikát és a "reticella" szót a dalmát "radi zena", "asszonyi munka" jelentésű kifejezés elolaszosodott változatának tartják.

A 16. században mintakönyvek után készült csipketípus jellegzetessége a szigorú, zárt négyzetekbe komponált mustra, melyet az átlók mentén kivarrt rozetták, csillagok és más tisztán geometrikus motívumok díszítenek. A négyszögű alampintához rendszerint zeg-zug vonalú vagy félkörös szegély kapcsolódik.

Ez a szálhúzásos hímzésből önállósult csipkefajta rendszerint ívelt vagy cakkos szélű, így többnyire gallérok és kézelők szegélyezésére használták. A nyugat-európai női és férfiviseletben a spanyol szabású ruhák ún. malomkerék-gallérja és visszahajtott, széles kézelője ilyen csipkéből készült. A magyar férdiviselet a fehér csipkét nem használta, a spanyol szabású női ruhák díszeként azonban Magyarországon is kedvelt volt.

Az itt bemutatott csipke félkörívvel záródó, két négyzetet magába foglaló téglalapok sorából áll. Az egyes elemeket utólag varrták össze. Feltehetően egykor antependium, vagy lepedő szegélyét díszítette.

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - textil 76.
- Szerk.: Buzási Enikő: *Főúri ősgalériák, családi arcképek a Magyar Történelmi Képcsarnokból*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1988. - Nr. D.2. (László Emőke)

